

ति० । कञ्जलशून्ये ति० । “नेले दूरमनञ्जने पुलकि-
तेति” सा०द० ।

अनडुज्जिह्वा स्त्री अनडुहोजिह्वेव । गोजिह्वायाम् (अन-
न्तमूल) । *तस्या गोजिह्वाकतिपलत्वात्तथात्वम् ।

अनडुह् पु० अनः शकटं वहतीति नि० । (एङ्) इति प्रसिद्धे
गवि । स्त्रियां गवि ङीप् अनडुह्, अनडाहीति च ।
ऋयादि० क । अनडुत्कः अनडुदासन्नदेशादौ ति० ।
ऋषिभेदे । तन्नोत्पापत्ये गगां० यञ् । आनुडुह्यः तद-
पत्ये पु० स्त्री ।

अनणु पु० न अणुः । स्थूलधान्ये “अनणुषु दशमांशोऽणुष्वधै-
कादशांशः” लोका० । अणुभिन्ने स्थूले ति० स्त्रियां ङोप् ।
अनतिक्रम न० न०त० । अतिक्रमाभावे । [कुनीये ।
अनतिक्रमणीय ति० न०त० । अतिक्रमणीयभिन्ने अयुक्त-
अनतिज्ञत ति० सर्वाणि अतिक्रम्य न भवति अति-भू-डुतत्
न०त०पु० । सर्वातिक्रमेषामभूते यथार्थभूते । “ब्रह्मा त
इन्द्र ! गिरैषः क्रियन्ते अनतिज्ञता” इति ऋ० ८, ६, १, ३,
अनतिज्ञता सर्वानतिक्रम्य न भवन्ति इन्द्रगुणव्यापकानि
यथार्थभूतानीति” भा० ।

अनतिप्रश्न ति० अतिप्रश्नमर्हति यत् न०त० । अति-
प्रश्नानर्हे वस्तुनि । “सङ्घोवाच गार्गि ! मातिप्राचीः सा
ते मूर्धा व्यपप्रदनतिप्रश्नां वै देवतामतिप्रच्छसीति” वृ० ७०
अनतिरिक्त ति० न० । अधिके । “न्यायोक्ते स्नानधिकरण-
हस्तिभिन्ने च “अनतिरिक्तचित्तत्वमवच्छेदकत्वमिति” गदा० ।

अनतिविलम्बिता स्त्री न अतिविलम्बिता अभावार्थे
न०त० । अतिविलम्बाभावे वाग्गुणभेदे च । वाग्गुणाश्च
हेमचन्द्रे दर्शिताः यथा “संस्कारवत्त्वमौदार्यसुपचार
परीतता । मेघगाम्भीर्यनिर्घोषप्रतिनादविधायिता दक्षि-
णत्वसुपनीतरागत्वं च महार्थता । अव्याहतत्वं
स्निग्धत्वं सशयानामसम्भवः । निराकृतान्योत्तरत्वं हृदय
कुमिताऽपि च । मिथः साकाङ्क्षता प्रस्तावौचित्यं तत्त्व-
निष्ठता । अप्रकोर्णप्रसूतत्वमसंस्काराध्यायनिन्दिता ।
आभिजात्यमतिस्निग्धमधुरत्वं प्रशस्यता । अमर्षवेदि
तौदार्यं धर्मार्थप्रतिविद्धता । कारकाद्यविपर्ययोविभ्र-
मादिविशुद्धता चित्तवृत्त्यभङ्गुत्वं तथानतिविलम्बिता
अनेकजातिवैचित्र्यप्रसारोपितविशेषता । सत्वप्रधानता वर्ण-
पदवाक्यविविक्तता । अव्युत्थितिरिच्छेदित्वमञ्जलिशब्द
वाग्गुणाः” इति ।

अनङ्गा अव्य० न अङ्गा । अनिश्चये “अनङ्गा वैतद्यादि-

माङ्गोक्तानतीति” वेदः । नङ्-क्त न०त० । अपरिच्छेदे ति० ।

अनङ्गापुरुष न अङ्गा स्वकार्ये निश्चयो यस्य तादृशः पुरुषः ।
देवपितृकार्यविमुखे । “अनङ्गापुरुषमीक्षते” इति का०
१६, ३, १३, “अनङ्गापुरुषं देवपितृकार्यं” विमुक्तमध्य-
मिति” वेददोषः ।

अनद्य पु० न अद्य भक्ष्यम् अप्राशस्त्ये न०त० । गौर-
शर्पमे राजनिष० । भक्ष्यभिन्ने ति० ।

अनद्यतन पु० न अद्यतनः । अद्यतनभिन्ने भूते भविष्यति
च काले “अनद्यतने लङि”ति “अनद्यतने लुङिति” च
पा० । अनद्यतने भूते लङ् अपचत्, अनद्यतने भविष्यति
लुट् पक्तेति “परोक्षानद्यतने लङिति” पा० पपाच ।
तत्कालदृष्टौ ति० । अद्यतनश्च “अतीतायारात्रेः पञ्चा-
ङ्गेन, आगामिन्याः रात्रेः पूर्वार्द्धेन सहितोदिवसोऽद्यतन”
इति सि०कौ० तज्जिह्वः कालः ।

अनधिकार पु० न अधिकारः अभावार्थे न०त० । अधि-
काराभावे । व० । अधिकारशून्ये ।

अनधिकारचर्चा स्त्री अनधिकारस्य चर्चा चिन्ता । यत्र
यस्याधिकारो नास्ति तस्य तद्विषये चिन्तायाम् ।

अनधिकारिन् ति० न अधिकारी । अधिकारिभिन्ने ।

अनधिकृत ति० न अधिकृतः । अधिकृतभिन्ने ।

अनधिगत ति० न०त० । गतभिन्ने, प्राप्तभिन्ने, ज्ञातभिन्ने च
अनधिगताबाधितार्थज्ञानत्वेन प्रमाणत्वमिति वे०प० ।

अनधिष्ठित ति० न अधिष्ठितः । अधिष्ठितभिन्ने ।

अनधीन ति० न अधीनः परस्य । स्वाधीने । सञ्ज्ञायाम्
कन् । कौटतप्ते । स हि कश्चां वसन् न कश्चित् अधीनः

अनध्यक्ष न० अध्यक्षम् अभावे न०त० । प्रत्यक्षाभावे “मनो-
ऽपि न तथा ज्ञानाद्यनध्यक्षं तदा भवेत्” इति भाषा०
द्रव्यप्रत्यक्षं प्रति आश्रयमहत्त्वस्वकारणत्वेन मनसश्च “अद्यौ-
गपद्याज्ज्ञानानां तस्याणुत्वमिहेष्यते इत्युक्तेः अणुत्वेन
ज्ञानादिप्रकारक अहंजानामोल्याद्याकारं ज्ञानं प्रत्यक्षं न
स्यात् ज्ञानाश्रयत्वेन अभिमतस्य मनसो महत्त्वाभावादिति
तदाशयः । व० । अध्यक्षरहिते ति० ।

अनध्याय पु० अध्यायोऽध्ययनसमावार्थे न०त० । अध्यय-
नाभावे । न अधीयतेऽस्मिन् काले इति अधिकरणे षञ् ।
अध्ययनाय निषिद्धे “चातुर्मास्यद्वितीयादौ स्मृतिप्रज्ञान-
ध्यायकाले “अष्टकासु च संक्रान्तौ शयने बोधने हरेः ।
अनध्यायं प्रकुर्वी”तेत्यादुक्ते काले, “निर्वाते भूमिचलने”
इत्याद्याकालिकानध्यायकाले च । अनध्यायकालाश्च स्मृतौ